

Activiteitenplan

initiatief Uitvoeringsagenda Faro

Dit model voor een activiteitenplan hoort bij de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro. Uw activiteitenplan met bijhorende begroting dienen ter beoordeling van uw initiatief. Hiertoe plaatst u enerzijds uw activiteitenplan op <https://faro.cultureelerfgoed.nl> (het Faro platform). Deelnemers van het platform kunnen op deze manier een reactie geven op uw initiatief. Anderzijds legt u zowel het(zelfde) activiteitenplan als ook de begroting voor door dit toe te sturen aan faro@cultureelerfgoed.nl. Op het Faro platform vindt u meer informatie over de procedure en criteria.

Onderstaande gegevens worden ingevuld door de organisatie/persoon die uiteindelijk ook de formele subsidieaanvraag zal indienen en tevens de subsidie op diens rekening ontvangt.

Naam organisatie: Stichting Joods Maatschappelijk Werk

Contactpersoon:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

Naam initiatief:

Platform Joods Erfgoed en Identiteit (JEI)

Totale kosten:

238.860,-

Gevraagde subsidiebijdrage:

100.000,-

Bedrag cofinanciering door derden:

Klik of tik om tekst in te voeren.

Bedrag eigen bijdrage:

138.860,-

Inzet vrijwilligers in uren:

1200 uur per jaar [5 vrijwilligers in 5 regio's (25) x 8 uur per maand (48)].

Activiteitenplan

1. Met welke vorm(en) van cultureel erfgoed heeft uw initiatief van doen?

(u kunt meerdere vakjes aankruisen)

- ☐ Integrale benadering van cultureel erfgoed
- ☐ Archeologie
- ☒ Gebouwd en aangelegd (groen) erfgoed
- ☐ Cultuurlandschap
- ☐ Roerend erfgoed
- ☐ Mobiel erfgoed
- ☒ Immaterieel erfgoed
- ☐ Oral History
- ☐ Archieven
- ☐ Digital born erfgoed
- ☐ Andere vorm, te weten Klik of tik om tekst in te voeren.

2. Geef een korte omschrijving (maximaal 400 woorden) van het initiatief, waarin u beknopt de aanleiding, de hoofdactiviteit en het doel formuleert.

Platform JEI is een initiatief van Stichting Joods Maatschappelijk Werk (JMW) om de huidige Joodse gemeenschap, met hulp van erfgoed, te verbinden met het eigen Joodse verleden en bruggen te slaan voorbij de vertrouwensbreuk van de Tweede Wereldoorlog. Dat willen we doen door een 'community' te vormen van vrijwilligers, die als ambassadeurs het Joodse erfgoed verrijken met verhalen en helpen verweesde erfgoedlocaties een ziel te geven.

JMW is dé welzijnsorganisatie voor Joods Nederland. Opgericht in 1946, in de nasleep van de Tweede Wereldoorlog en heeft tot doel de gedecimeerde Joodse gemeenschap te ondersteunen. Dat doen wij door het bieden van dienstverlening en activiteiten in het kader van identiteitsversterking en gemeenschapsontwikkeling.

Met Platform JEI wil JMW de participatie bevorderen van Joodse Nederlanders met betrekking tot het Joodse erfgoed in hun directe woonomgeving, waardoor eigenaarschap en binding met de plaatsgebonden geschiedenis ontstaat. Dit draagt bij aan het gevoel van 'belonging', geworteldheid in de Nederlandse samenleving, wat door de oorlog minder vanzelfsprekend is geworden. Voor de bredere Nederlandse gemeenschap is het effect dat het rijke Joodse verleden in heel Nederland meer onder de aandacht wordt gebracht. Tevens draagt het initiatief bij aan de beleving van positief Jodendom en het tegengaan van antisemitisme.

Om dit te bereiken ontwikkelt Platform JEI een methode waarbij het erfgoed instrumenteel wordt ingezet voor een betere samenleving en een sterkere sociale cohesie. We willen vrijwilligers enthousiasmeren, betrekken en verantwoordelijk maken voor het erfgoed. Door middel van bijeenkomsten en activiteiten rijken we hen instrumenten aan om het erfgoed weer een ziel en een verhaal te geven, waarbij zij tevens werken aan hun eigen relatie tot het verleden in het heden.

JMW heeft veel ervaring met hulp en dienstverlening voor specifieke doelgroepen. Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein is een nieuwe invalshoek om hier vorm aan te geven. Het biedt veel mogelijkheden die kunnen worden ingezet voor identiteitsversterking voorbij de vertrouwensbreuk. Dat doen we onder meer door het opleiden en ondersteunen van ambassadeurs in verschillende delen van Nederland. De opleiding bestaat uit themabijeenkomsten met onderwerpen als: verhalen schrijven (wie leefde daar?), onderzoek in archieven en een cursus (regionale) Joodse cultuur en traditie.

3. Omschrijf wat het beoogde eindresultaat is.

Beoogde eindresultaten

- * Versterken Joodse identiteit en weerbaarheid -> JMW wil een laagdrempelige, veilige en niet-religieuze context bieden voor mensen met een Joodse achtergrond om met Joodse geschiedenis, cultuur en traditie in aanraking te komen. Het prikkelen van de nieuwsgierigheid en binding met het eigen verleden zijn belangrijke elementen waarbij het erfgoed als hulpbron dient.
- * Een duurzame community van betrokken vrijwilligers -> Vijf stabiele kerngroepen verspreid over Nederland. De vrijwilligers van de kerngroepen treden op als ambassadeurs van het erfgoed in hun regio en dragen kennis over naar een bredere doelgroep.
- * Eigenaarschap van het erfgoed vergroten -> Kennis, binding en verantwoordelijkheidsgevoel vergroten. Creëren van een breed draagvlak, waarbij de nadruk ligt op personen (boven instituties).
- * Een uitgewerkte methode om middels erfgoed weerbaarheid, verbondenheid en eigenaarschap van een minderheidsgroep in de Nederlandse samenleving te versterken -> De methode, bestaande uit verschillende componenten, toepassen, toetsen en evalueren.

Bijkomstige effecten

- * Verhalen en tradities aan plekken verbinden -> Immaterieel erfgoed levend houden. Door het vertellen van verhalen en vastleggen van culturele tradities krijgen de plekken hun context en ziel terug. Het erfgoed wordt midden in de maatschappij geplaatst.
- * Bekendheid van Joodse erfgoedlocaties vergroten -> De Joodse aanwezigheid in heel Nederland, van Noord-Groningen tot Zuid-Limburg, zichtbaarder maken, waardoor de Joodse aanwezigheid wordt gecontextualiseerd en genormaliseerd. Bijkomstig effect is het tegengaan van antisemitisme.
- * Landelijke dekking voor Joodse erfgoed waakhond -> Vrijwilligers aangesloten bij Platform JEI fungeren als ogen en oren in de regio. Zij treden op als ambassadeurs van het erfgoed en vormen een eerste aanspreekpunt van erfgoedzorg bij kwesties die spelen.
- * Tegenwicht bieden aan de tendens om Joods erfgoed te framen als 'traces of war' -> Het reduceren van Joodse cultuur en geschiedenis tot slachtofferschap willen we tegengaan door bv samen met vrijwilligers stadswandelingen te schrijven waarin de Joodse geschiedenis van voor en na WOII meer tot zijn recht komt. Continuïteit, integratie en zelfredzaamheid van de gemeenschap laten zien.

4. Neem hieronder puntsgewijs op welke deelactiviteiten of processtappen worden uitgevoerd. Ga daarbij uit van maximaal 8 activiteiten/processtappen. Omschrijf per activiteit/processtap:

- de aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteit;
- de doelstelling, resultaten of producten.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Het project bestaat uit vijf deelactiviteiten. Zie voor een toelichting bijlage 1.

- 1- Vijf regionale kerngroepen verspreid over Nederland ondersteunen, versterken en uitbouwen tot duurzame communities ter ondersteuning het Joodse erfgoed én versterking van de Joodse identiteit (met name buiten Amsterdam).
- 2- Activiteiten rondom Joods erfgoed organiseren in de verschillende regio's van Nederland. De vrijwilligers van de verschillende regio's hebben een prominente en leidende rol bij het

organiseren van de activiteiten. Per regio zullen twee activiteiten per jaar worden georganiseerd. In totaal zijn dat Jaarlijks tien publieksactiviteiten voor de doelgroep.

- 3- Het opleiden van vrijwilligers tot ambassadeurs van het Joodse erfgoed. Dat bestaat uit themabijeenkomsten met onderwerpen als: verhalen schrijven, onderzoek in archieven en een cursus (regionale) Joodse cultuur en traditie.
- 4- Een jaarlijks landelijk erfgoedfestival. Dit is een Inspiratiedag waar alle regionale kerngroepen en andere geïnteresseerden uit de doelgroep aan kunnen deelnemen. Het draagt bij aan kennisoverdracht en het uitbouwen van (persoonlijke) netwerken.
- 5- Faciliteren van één of meer jaarlijkse klusdagen bij erfgoedlocaties die concrete, hands-on hulp behoeven (bv schilderen, schoffelen, opruimen). Hier gaat het om het koppelen van vraag en aanbod in de vorm van inzetbaarheid van menskracht. Tevens biedt zo'n klusdag een veilige Joodse omgeving voor de deelnemers om samen actief bezig te zijn en je persoonlijke netwerk uit te breiden.

Al deze deelactiviteiten zijn erop gericht participatie, sociale cohesie en meerstemmigheid te bevorderen en sociaal isolement en uitsluiting tegen te gaan.

5. Planning: geef aan hoe de deelactiviteiten/processtappen in de tijd worden uitgevoerd.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Het project Platform JEI bouwt voort op een pilot die is uitgevoerd van 2023 tot 2025. De pilot is opgezet om te kijken of er voldoende voedingsbodem is voor een programma waarbij Joods erfgoed kan worden gekoppeld aan identiteits- en welzijnsvraagstukken. Daartoe is een driedaagse cursus ontwikkeld die in vijf regio's van Nederland is aangeboden. In totaal hebben 150 personen deelgenomen. In elke cursus is samen met de deelnemers het regionale Joodse erfgoed verkend. De pilot is succesvol verlopen en heeft aangetoond dat er belangstelling en potentie is voor deze aanpak. Als eindresultaat van de pilot zijn stappen ondernomen om in elke regio een kerngroep van enthousiaste vrijwilligers op te zetten.

Inmiddels zijn we aanbeland bij de volgende fase. Die bouwt voort op de gelegde basis: het versterken van de kerngroepen, het opleiden van vrijwilligers tot ambassadeurs van het erfgoed, het consolideren van Platform JEI als aanjager van erfgoedparticipatie en het verder uitbouwen van het netwerk met partnerorganisaties.

Het beoogde traject dat we ingaan is bedoeld voor de duur van twee jaar, van 2026 t/m 2027. Het bestaat uit de volgende onderdelen zoals vermeld bij vraag 4.

- 1- Ondersteunen, versterken en uitbouwen van de vijf regionale kerngroepen tot duurzame communities. Dit zal doorlopend gebeuren gedurende de twee jaar. Met enige regelmaat zal worden vergaderd. Daarnaast worden de vrijwilligers geholpen bij het plannen en organiseren van de activiteiten, alsook met de daarmee samenhangende publiciteit.
- 2- Ieder jaar twee publieksactiviteiten per regio. Tien activiteiten verspreid over het jaar.
- 3- Opleiden van vrijwilligers tot ambassadeurs. Een cursus samenstellen bestaande uit 3 modules. Externe experts inschakelen.
- 4- Jaarlijks erfgoedfestival, cq inspiratiedag op een centrale en historisch relevante plek in het land
- 5- Fysieke klusdagen. Minimaal één keer per jaar wordt een klusdag georganiseerd. Inventariseren van de vraag vanuit het erfgoedveld. Dit koppelen aan de gemotiveerde vrijwilligers.

Na het eerste jaar zal een evaluatie plaatsvinden, zodat het tweede jaar kan worden bijgestuurd. Bij voldoende financiering willen we het bureau Social Finance (socfin.nl) inhuren om de maatschappelijke betekenis zichtbaar te maken. Zij kunnen de impact meten en inzichtelijk maken wat nodig is om verandering te realiseren.

De methode die Platform JEI ontwikkeld wordt zo opgezet dat het na 2027 kan worden herhaald en voortgezet. Daarnaast is het ook kopieerbaar voor andere partijen werkzaam op het snijvlak van erfgoed en welzijnswerk. We denken daarbij aan het betrekken van zusterorganisatie Pelita. Zie bijlage 2 voor meer details over de planning.

In de Uitvoeringsagenda Faro – deel I is door het erfgoedveld opgetekend wat de betekenis is van het Verdrag van Faro voor de Nederlandse erfgoedzorg en hoe het daar invulling aan wil geven. Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage moet uw initiatief bijdragen aan de implementatie van het Verdrag van Faro in het functioneren van de Nederlandse erfgoedzorg. De mate waarin uw initiatief hieraan voldoet wordt meegenomen in de beoordeling. Daarover gaan de volgende vijf vragen.

6. Aan welke Faro-kernwaarde(n) zoals opgenomen in de Faro Uitvoeringsagenda – deel I voldoet het initiatief?

- ☒ Participatie in de volle breedte
- ☒ Open houding voor andere erfgoedopvattingen
- ☒ Erfgoed midden in de samenleving

7. Omschrijf op welke wijze het initiatief voldoet aan de geselecteerde Faro-kernwaarde(n).

Het project Platform JEI raakt aan alle drie de kernwaarden van de Faro Uitvoeringsagenda. Voor 'Participatie in de volle breedte' geldt dat voor het mobiliseren en activeren van vrijwilligers. De doelgroep bestaat uit mensen met een Joodse achtergrond, waarbij (in veel gevallen) een vertrouwensbreuk is ontstaan als gevolg van de Tweede Wereldoorlog. Deze groep is gefragmenteerd, met name buiten Amsterdam is er weinig samenhang. Kennis van het Jodendom en de eigen geschiedenis is vaak gerelateerd aan slachtofferschap en pijn. Met Platform JEI willen we een laagdrempelige manier bieden om kennis te maken met de positieve kanten van de Joodse geschiedenis en cultuur en zodoende de eigen (Joodse) identiteit te versterken. Middels het erfgoed slaan we een brug naar het verleden voorbij de oorlog. En we brengen mensen met een gelijke achtergrond samen. Daarnaast stimuleren we eigenaarschap door de deelnemers een actieve rol te geven als ambassadeurs van het erfgoed. De ambassadeurs dragen op hun beurt kennis over aan een bredere groep aan deelnemers in alle uithoeken van Nederland. Zo wordt de participatie in de volle breedte gestimuleerd.

'Open houding voor andere erfgoedopvattingen' komt naar voren bij de binding van het betreffende erfgoed met de Joodse cultuur en geschiedenis. Juist op plekken waar de Joodse context is verdwenen en gebouwen een nieuwe functie hebben gekregen kan Platform JEI bijdragen om een andere, meer inhoudelijke en eigen blik op het erfgoed te richten. Het komt helaas veel voor dat Joodse erfgoed wordt geframed in termen van slachtofferschap. De geschiedenis wordt versmald tot de jaren van WOII. Door vanuit de Joodse context te kijken wordt de blik verbreed en inclusiever gemaakt. De Joodse geschiedenis en cultuur staat niet buiten de Nederlandse context, maar staat er middenin. Vanuit deze gedachte maken we ook graag connecties met andere religieuze, culturele en maatschappelijke groeperingen die in een soort gelijke situatie zitten, zoals moskee-gemeenschappen of Indische en Molukse gemeenschappen.

Ook 'Erfgoed midden in de samenleving' is van belang. Door verhalen en activiteiten aan het erfgoed te binden wordt het erfgoed zichtbaarder en actueler. Het erfgoed draagt instrumenteel bij aan de discussie over diversiteit, integratie, meerstemmigheid en inclusiviteit. Een voordeel is dat bijna iedere Nederlandse gemeente wel een synagoge of Joodse begraafplaats heeft. Het verhaal kan zodoende overal verteld worden. De zichtbaarheid van het Joods erfgoed kan bovendien bijdragen aan het tegengaan van antisemitisme. Joden maken al eeuwen lang een integraal onderdeel uit van de Nederlandse samenleving. De verhoudingen tussen Joodse en niet-Joodse gemeenschap zijn altijd heel hecht geweest. Dat verhaal moet op een goede manier verteld worden en kan een grote impact maken. Het erfgoed speelt daarin een belangrijke rol.

8. Aan welke thema's en de daarbij door het erfgoedveld geformuleerde doelen (inzet) in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I draagt uw initiatief substantieel bij? Er zijn in principe meerdere thema's mogelijk. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

- ☒ Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein

- ☐ Democratische vernieuwing
- ☐ Dynamische leefomgeving
- ☐ Waarderen van erfgoed
- ☒ Meerstemmigheid
- ☒ Oral History
- ☐ Digitaal erfgoed
- ☐ Archieven
- ☐ Archeologie
- ☐ Caribisch Nederland
- ☐ Internationaal
- ☒ Erfgoedbewustzijn en educatie
- ☒ Ondersteuning erfgoedparticipatie
- ☐ Opleidingen
- ☐ Werkwijzen en wegwijsen
- ☐ Financiering erfgoedinitiatieven

Geef (indien meerdere thema's aangekruist) aan wat naar uw mening het hoofdthema van uw initiatief is. Bij de beoordeling wordt vooral naar dit thema gekeken.

'Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein' is het hoofdthema van Platform JEI.

9. Omschrijf voor het hoofdthema (en - indien relevant - maximaal 2 andere thema's) hoe uw initiatief aansluit bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven doelen en vraagstukken. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

Hoofdthema: Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein.

- Het erfgoed wordt instrumenteel ingezet voor het versterken van de eigen cultuur en identiteit, alsook het uitdragen en bijsturen van kennis over de aanwezigheid van Joden in Nederland. Inzet van het erfgoed voor sociale doeleinden.

-Het draagt bij aan welzijn en tegelijk aan erfgoedzorg. Het landelijke netwerk met regionale afdelingen zorgt voor een sterkere gemeenschap en duurzaam beheer.

-Erfgoed als inspiratiebron. Het werkt verbindend en legt een brug naar het verleden, voorbij de Tweede Wereldoorlog.

-De vrijwilligers en deelnemers komen in contact met gelijkgestemden en individuele ervaringen worden ingezet voor bredere toepasbare kennis.

-De initiatieven van Platform JEI staan dicht op de alledaagse praktijk. Ze helpen bij identiteitsvraagstukken en bij actuele thema's, zoals de bestrijding van antisemitisme.

-Sociale waarde van erfgoed worden uitgedragen en meetbaar gemaakt. Bij voldoende financiering willen we het bureau Social Finance (socfin.nl) inhuren om de maatschappelijke betekenis zichtbaar te maken. Zij kunnen de impact meten en inzichtelijk maken wat nodig is om verandering te realiseren.

Thema: Meerstemmigheid

-Zichtbaarder maken van de Joodse cultuur en identiteit binnen de Nederlandse samenleving. Het erfgoed laat zien dat Joden eeuwenlang geïntegreerd onderdeel uitmaakten van de Nederlandse maatschappij en midden in de samenleving stonden.

-Gelijkwaardige dialoog. Gekeken wordt welke kennisbron wordt gebruikt. We maken gebruik van orale geschiedenis, overgeleverde verhalen en tradities.

-Beladen erfgoed in de openbare ruimte. We willen tegenwicht bieden aan het framen van Joods erfgoed als 'traces of war'.

-Erfgoed van de eerste grote Nederlandse minderheidsgroep kan worden ingezet om de positie van (andere) minderheidsgroepen in Nederland bespreekbaar te maken.

Thema: Erfgoedbewustzijn en educatie

-Bewustwording zowel binnen de Joodse gemeenschap als daarbuiten. Een eerste stap is om samen met de doelgroep het erfgoed in de eigen regio te verkennen. Laten zien wat er is, waar het is, in

welke staat het zich bevindt, hoe het momenteel gebruikt wordt, welke verhalen eraan verbonden zijn, etc. Daarna komt het bewustzijn dat zij daar zelf een sturende rol in kunnen vervullen. Eigenaarschap claimen (zo mogelijk co-eigenaarschap). Volgende stap is die kennis uit te dragen naar een bredere gemeenschap in eigen kring, maar ook naar de samenleving.

-We investeren veel in ondersteuning en coaching van dit (burger)initiatief en de specifieke erfgoedgemeenschap.

-Het opleiden van ambassadeurs is een belangrijke stap richting 'erfgoedwijsheid', waarbij het erfgoed een aanknopingspunt is om met elkaar in gesprek te gaan, te leren een eigen mening te vormen en om te gaan met emoties en standpunten van anderen.

10. Omschrijf beknopt (maximaal 400 woorden) op welke wijze het initiatief een structurele verandering teweeg kan brengen ten opzichte van het huidige functioneren van de erfgoedzorg. *Denk bijvoorbeeld aan bewustwording van een veranderopgave, systeemaanpassing, schaalsprong, nieuwe coalities, verdieping op een thema, instrumentatie van een thema met werkwijzen of methodieken, of de verkenning van nieuwe mogelijkheden binnen een thema.*

Klik of tik om tekst in te voeren.

Het initiatief zal op meerdere manieren bijdragen aan structurele verandering van de huidige erfgoedzorg. Als eerste het effect dat erfgoed kan hebben op thema's als inclusie en meerstemmigheid. Daarin kan de aanpak van Platform JEI als voorbeeld dienen voor andere groepen en gemeenschappen. Het behoren tot een minderheid in de Nederlandse samenleving brengt bepaalde uitdagingen met zich mee, die mensen niet altijd zelf weten op te lossen. In sommige gevallen leidt dit ertoe, dat zij (in geval van de Joodse gemeenschap) ervoor kiezen hun Joodse leven op een lager pitje te zetten of hun Joodse identiteit zelfs op momenten te verzwijgen. Specifiek aanbod waarbij mensen een antwoord kunnen vinden op vragen over hoe zij hun Joods leven kunnen vormgeven in een niet-Joodse omgeving kan hierbij een uitkomst bieden. Het erfgoed vormt een ideale ingang om het gesprek aan te gaan en personen weerbaarder te maken. Veerkrachtige individuen die sterk in hun schoenen staan dragen bij aan een sterkere gemeenschap en zijn vervolgens weer in staat anderen te helpen. Dat geldt zowel voor de Joodse gemeenschap als voor andere minderheden.

Een ander sprekend voorbeeld waar de methode van Platform JEI een structurele verandering kan bewerkstelligen, is die van het tegenwicht bieden aan de framing van Joods erfgoed als 'traces of war'. Het gebeurt veel te vaak dat Joodse geschiedenis wordt gereduceerd tot vervolging en slachtofferschap. Een voorbeeld is de recent gelanceerde podwalk-serie 'Joodse verhalen' (te vinden op internet). Dit initiatief pretendeert de Joodse geschiedenis in steden in Nederland zichtbaarder te maken. De eerste beschikbare podwalk voert door Nijmegen. In anderhalf uur worden synagogen, winkels en fabrieken beschreven in termen als vervolging, uitsluiting en vernietiging. Met Platform JEI willen we die focus verleggen. Meer aandacht op de vaak honderden jaren van Joodse aanwezigheid die voorafgingen aan de oorlog en de veerkracht in de jaren erna. Bewustwording en verandering is hard nodig in het doorgeslagen narratieve van 'dark history'.

De methode van Platform JEI helpt losse en veelal verweesde erfgoedlocaties in context te plaatsen, zowel historisch als cultureel en topografisch. Voor WOII kende Nederland 194 Joodse gemeenten. Daarvan resteren nog 87 synagogen en maar liefst 238 begraafplaatsen. Dat biedt een vrijwel volledige spreiding over de Nederlandse landkaart. Een enorme potentie om de verregaande integratie en acculturatie van de oudste Nederlandse minderheidsgroep op lokaal niveau te laten zien.

De methode verkent nieuwe mogelijkheden en experimenteert met instrumenteel gebruik van erfgoed in relatie tot sociaal werk. De daarbij opgedane kennis en ervaring delen we graag met partnerorganisaties. Zie voor verdere uitwerking van de methode vraag 14.

Bij de beoordeling van uw initiatief wordt ook gekeken naar de aansluiting van uw initiatief bij de ambities van anderen en bij vraagstukken in de samenleving en de inzet van vrijwilligers. Daarover gaan de volgende drie vragen.

11. Omschrijf of, en zo ja op welke wijze het initiatief bijdraagt aan actuele (beleids)ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken.

Te denken valt aan uitsluiting, dekolonisering en grote transities in de leefomgeving.

Actuele beleidsontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken:

-Geopolitieke verhoudingen -> Internationale gebeurtenissen, zoals de oorlog in Gaza, hebben hun weerslag op de Nederlandse samenleving. Burgers weten niet altijd het onderscheid te maken tussen Joden en Israëliërs. Het erfgoed kan laten zien dat Joden al honderden jaren in Nederland wonen en aan dit land verbonden zijn.

-Positie van Joden als oudste minderheidsgroep in de Nederlandse samenleving -> Naast de grote historische lijnen kan het erfgoed ook helpen de maatschappelijke positie en integratie van Joden zichtbaarder te maken. Het is exemplarisch voor de co-existentie en hechte samenwerking tussen verschillende (religieuze) groeperingen.

-Antisemitisme bestrijding -> Door de grote spreiding over het land (tot in de kleinste dorpen) kan Joods erfgoed goed worden ingezet bij educatie en het creëren van bewustzijn voor de gevaren van antisemitisme.

-Uitsluiting -> Minderheden horen al eeuwenlang bij de Nederlandse samenleving. Het Joodse erfgoed toont dat aan en kan instrumenteel worden ingezet om discussies aan te wakkeren en tot bezinning te komen.

-Meerstemmigheid -> De synagoge, kerk en moskee vertellen allemaal hun eigen verhaal. We zijn allemaal Nederlanders. Daarnaast is het belangrijk het verhaal met de juiste kennis van de geschiedenis en culturele eigenheid te vertellen. Daarin is nog een wereld te winnen, zoals hierboven beschreven.

12. Omschrijf de projectorganisatie en rolverdeling en geef aan of en zo ja op welke wijze er bij de uitvoering van het initiatief sprake is van samenwerking met of betrokkenheid van andere belanghebbenden.

JMW is een welzijnsorganisatie met bijna 80 jaar ervaring op het gebied van hulp en dienstverlening voor de Joodse gemeenschap. Eén van de pijlers is het versterken van de Joodse identiteit. Speciale aandacht is voor het gebied buiten Amsterdam waar de gemeenschap dun bezaaid is en weinig Joods aanbod is. Het inzetten van erfgoed is een nieuwe benadering, waar we met enthousiasme op inzetten. Daartoe is een projectleider aangesteld. Deze projectleider coördineert en begeleidt het hele traject gedurende een langere termijn. De projectleider stuurt vijf kerngroepen aan verspreid over het land. De kerngroepen beslaan de regio's (1) Noord Nederland = Groningen, Friesland, Drenthe; (2) Oost-Nederland = Overijssel en Gelderland; (3) Noord-Holland & Utrecht; (4) Zuid-Holland & Zeeland; (5) Brabant & Limburg. De kerngroepen bestaan uit gemiddeld vijf vrijwilligers. Iedere kerngroep organiseert activiteiten voor een bredere doelgroep in de eigen regio. Zo ontstaat een rimpeleffect waarbij kennis vanuit de organisatie een steeds grotere groep bereikt. Het bottom up principe is ook belangrijk, waarbij we de vrijwilligers de middelen geven zodat ze zelf het programma kunnen bepalen.

De deelactiviteiten zoals bij vraag 4 aangegeven worden grotendeels door de projectleider uitgevoerd. Waar mogelijk worden de kerngroepen betrokken of actief ingezet. Voor lezingen en cursussen wordt gebruik gemaakt van externe experts uit verschillende disciplines.

13. Omschrijf in welke mate en op welke wijze vrijwilligers worden ingezet voor de uitvoering van het initiatief.

Platform JEI is volledig gericht op het mobiliseren en enthousiasmeren van vrijwilligers. Daarbij streven wij naar een landelijke spreiding, waarbij de nadruk ligt op het gebied buiten Amsterdam. Nederland is opgedeeld in vijf regio's. In elke regio is een kerngroep opgericht bestaande uit gemiddeld vijf vrijwilligers. In totaal zijn ongeveer 25 vrijwilligers actief. Zij worden opgeleid tot ambassadeurs voor het erfgoed. Tevens krijgen zij de verantwoordelijkheid om activiteiten te

organiseren voor de eigen regio. De insteek is twee activiteiten per regio per jaar. Daarmee bereiken zij gemiddeld 20 tot 30 deelnemers per activiteit die zij op hun beurt inspireren en betrekken bij de doelstelling van Platform JEI. Op deze manier wordt de kring van betrokkenen steeds groter.

Als ambassadeurs van het erfgoed worden de vrijwilligers ook het eerste aanspreekpunt voor kwesties die spelen in de eigen regio. Via de projectleider onderhouden zij contact met instellingen en professionals met gespecialiseerde kennis. Als ambassadeurs staan zij ook in contact met beheerders van Joods erfgoed (synagogen en begraafplaatsen) en kunnen zij bijspringen als daar behoefte aan is.

Daarnaast gaan we meer activiteiten ontplooiën om vrijwilligers te activeren, zoals actieve klusdagen, waarbij vrijwilligers uit de bredere cirkel de handen uit de mouwen kunnen steken. Denk bijvoorbeeld aan het schilderen van een synagoge of het opknappen van een begraafplaats. Dit zijn incidentele momenten (bv tijdens de nationale vrijwilligersdag) waarbij vraag en aanbod aan elkaar worden gekoppeld. Vooral bedoeld voor mensen die zich niet langdurig aan een project willen binden, maar wel een dagje willen meewerken. En de gezellige en veilige Joodse context is heel belangrijk.

Maar belangrijkste taak van de vrijwilligers is om het gevoel van eigenaarschap binnen de Joodse gemeenschap te vergroten en tegelijkertijd buiten de Joodse gemeenschap kennis over de Joodse cultuur en geschiedenis in relatie tot het erfgoed aan te reiken.

Plan voor kennisontwikkeling en kennisdeling en de daarbij beoogde doelgroep(en)

14. De resultaten, inzichten en ervaringen die voortkomen uit uw initiatief moeten ten goede kunnen komen aan het hele erfgoedveld. De manier waarop u hier invulling aan geeft wordt meegewogen in de beoordeling.
Omschrijf hoe u de resultaten, ervaringen en bevindingen van uw initiatief actief deelt met het Faro-netwerk en andere relevante doelgroepen.
Werk een plan uit voor kennisontwikkeling en -deling, inclusief de beoogde doelgroep(en) en omschrijf daarin hoe de resultaten van het initiatief worden gedeeld.
Denk ook aan type communicatiemiddelen, frequentie etc. De kosten hiervoor kunt u opvoeren in uw begroting.

De methode is in ontwikkeling. We bouwen voort op een stevig fundament dat sinds 2023 is gelegd met het opzetten van groepen vrijwilligers in vijf regio's in Nederland. Bij voldoende financiering willen we het bureau Social Finance (socfin.nl) inhuren om de maatschappelijke betekenis zichtbaar te maken. Zij kunnen de impact meten en inzichtelijk maken wat nodig is om verandering te realiseren. De methode bestaat uit verschillende onderdelen, die gedurende twee jaar worden toegepast, getoetst en geëvalueerd. In opzet is de methode herhaalbaar voor andere (minderheids)groeperingen. Gedacht kan worden aan de Molukse gemeenschap in Nederland. JMW heeft een langdurige samenwerkingsrelatie met Pelita, de zusterorganisatie voor de Indische doelgroep. De methode is ook interessant voor Joodse gemeenschappen in het buitenland, die aangetast zijn in hun vertrouwen. Het inzetten van erfgoed biedt een helende werking, geeft mensen eigenaarschap en biedt handvatten om zich te kunnen verhouden tot de mooie rijke Joodse cultuur van voor en na de Tweede Wereldoorlog.

Kennisdeling zal plaatsvinden in de vorm van een evaluatierapport en een werkmethode gericht op het inzetten van erfgoed als hulpbron voor identiteitsversterking bij minderheidsgroepen. We zouden het externe bureau Social Finance willen inhuren om het proces te volgen en na twee jaar te evalueren. Daarnaast zullen we partnerorganisaties informeren over publieksactiviteiten waar zij aan kunnen deelnemen om de methode in praktijk te zien.

Een andere vorm van kennisdeling kan via het platform Canon Sociaal Werk. In 2024 heeft Platform JEI een bijdrage geleverd aan het symposium 'Kan het verleden helpen?', waar voor het eerst de disciplines erfgoed en sociaal werk als overlappend onderzoeksgebied en werkterrein zijn verkend. (Zie: <https://canonsociaalwerk.eu/nl/detail/787>). Dat symposium was succesvol en bracht

vernieuwende inzichten. We zouden graag een follow up verzorgen om de opgedane ervaringen te delen met een brede groep professionals uit het werkveld van erfgoed en sociaal werk.

Begroting

15. De gevraagde financiële bijdrage moet in verhouding staan tot de verwachte impact van het initiatief. Behalve een projectplan dient u ook een begroting toe te voegen (separate bijlage). Omschrijf hieronder op welke wijze u de mogelijkheden van cofinanciering (eigen bijdrage en bijdragen derden) heeft onderzocht en wat daarvan de uitkomst is geweest.

JMW hecht veel waarde aan het project Platform JEI en ziet de grote potentie, voor de eigen doelgroep, maar ook als voorbeeld voor andere minderheidsgroepen. Daarom heeft het vastgesteld zelf een belangrijk deel van de kosten te dragen. Ruim de helft van het begrote bedrag zal uit de eigen organisatiekosten komen. Wij vragen een bijdrage van 100.000 euro verdeeld over twee jaar. Daarin zijn personeelskosten, overhead en externe kosten berekend.

JMW is niet BTW plichtig

Ingevuld door: [REDACTED]

Datum: 4 september 2025